

Drekka fólk ov mikið?

TAÐ VERÐUR OV MIKIÐ DRUKKIÐ! HETTA VERÐUR IÐ HVUSSU ER HILDIÐ Í EINI FRÁGREIÐING FRÁ DONSKU FRAHALDSFELÖGUNUM. Í NORDANLONDUM LIGGJA DANIR Á ODDA Í RÚSDREKKABRÚKI VIÐ 6,55 LITRAR UPPÁ FÓLKI, SVIAR 5,45, NORDMENN 3,53, FINNAR 3,8 OG ISLENDINGAR 3,00 LITRAR. TAKA VIT GRÖNLANDI VIÐ, VERÐUR LOPIÐ SO ÖGVUSLIGT, TI Í GRÖNLANDI DREKKA TEIR 12 LITRAR AV BRENNIVINI UPPÁ FÓLKIÐ UM ARIÐ.

Í FÖROYUM ER FORBRUKIÐ 1,67 LITRAR UPPÁ FÓLKIÐ. FYRI 100 ARUM SIÐAN DRUKKU FÖROYINGAR 24 LITRAR UPPÁ FÓLKIÐ ARLIGA.

Trupulleikar allastaðni

Hagtol skulu altíð viðgerast varliga, og eitt sindur velst vel eisini um, hvaðan tey koma. Tað eru allastaðni trupulleikar í sambandi við rúsdrekkamytsu, hetta er kent um allan heimin. Heilustovnurin hjá ST — WHO — hevur nýliga viðgjørt hetta mál og sigur bert út, at rúsdrekkamisbrúk er allastaðni at finna

RÚSDREKKASPURNINGURIN Í GRÖNLANDI

Áðrenn farið verður undir nærru umrøðu av alheimsfrágreiðingini skal her verða nomið við víður-skiftini í Grönlandi.

Tað er almannakunnugt, at í Grönlandi finnast stórir rúsdrekka-trupulleikar á sama hátt, sum ein kennir teir frá til afturs komnum londum, sum snøggliga verða ídn-aðarlond.

Tað verður roynt at minka um rúsdrekkamisbrúkið við ymskum verjutiltokum. Í Godthåb er soleiðis bannað at skeinkja rúsdrekka meginpartin av samdøgnum. Ól og rúsdrekka kunnu bert skeinkjast í tíðarskeiðinum millum kl. 17 og 23.30. Hina tíðina fær ein bara alkoholfriar drykkjuvørur. Men fyri hina týrsta sálina eru tó meguleik-

ar, tí ein kann altíð keypa sær rúsdrekka í handlunum.

Í Egedesminde — næststørsti býur í Grönlandi — er bara eitt stað, har teir skeinkja brennivín. Her verður selt ól og brennivín millum kl. 11.30 til 12.30 og frá 17.30 til 18.30, tað vil siga um eingartiðrur. Þrisirnir eru so hogir, at teir heinleidis forða fyri misbrúki. Ein vanlig ól kostar 3.50 kr. Men eisini í Egedesminde er fri sola í handlunum. Þrisirnir eru tó hogir, ein ljósar þrisirnir kostar 1.70 kr., ein sterk ól 2.50 kr.

Í Grönlandi kunnu tær einstaku kommunurnar steðga allari út-skeinkning av óli og brennivísi eins og steðga allari solu í handlunum, um hetta tiltak verður hildið neyðugt. Hetta bann hevur verið roynt í nærri avmarkað tíðarskeið í ym-

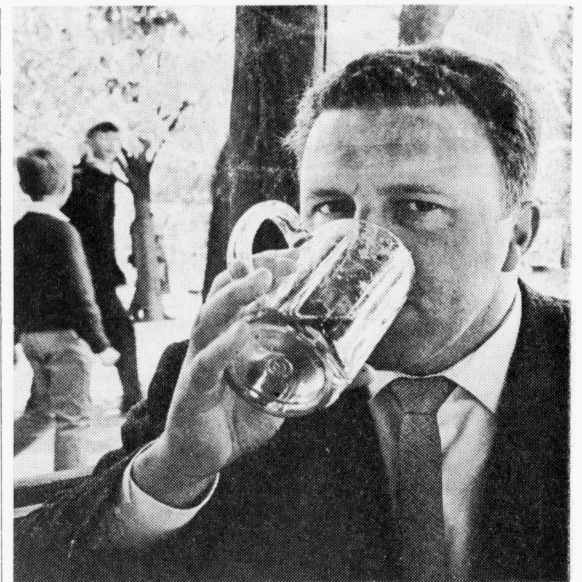
iskum støðum, serliga í býum, har arbeiðskraftin hevur roynst sera óstabil. Fullkomið bann móti allarí rúsdrekkasolu varð sett í verk í fleiri grönlandskum býum, tá teir seinasta ár royndu at minka um kynsjúkurnar.

10 LITRAR AV VINI UM DAGIN

Eru alkoholtupulleikar í Norð-anlondum, hava teir somu trupulleikar í uppaftur stórru mun aðrastaðni. Í Frankariki er tað einki óvanligt, at menn, ið hava strævi arbeiði, drekka 330 kubikcentimet-ur av reinum alkohol dagliga. Teir byrja við einum koppi av morgunkaffi við væl av sterkum rommi úti, til morgunmatar eta teir eina tvær pylsur og eina breyðflis við reyðvini aftur við, áðrenn døgurða drekka teir eina tveggj glos av reyðvini ella heitvini, aftur við sjálvum døgurðanum ríkiligt av reyðvini — tað er gott og dyrt á staðnum — aftur við við kaffinum brandy ella konjak. Á heimveg frá arbeiði stökka teir inn á vertshúsið og drekka eitt ella tveggj glos, aftur við náttverðanum væl av reyðvini, og tað skal vera loðið, um teir ikki vitja aftur á vertshúsið um kvøldarnar at tosa um dagsins evnir og drekka væl.

Teir 330 cem av alkoholi, hesir og mengir aðrir franskmenn drekka hvønn dag, er meira enn líkamið kann forbrenna. Veruliga ganga teir stöðugt við einari mildari kenning. WHO roknar við, at minst 800.000 franskmenn hvønn dag drekka frá 3 til 10 litrar av vini dagliga — aðrir meira. 12 litrar av vini svara til 3 litrar av brennivini.

Ella — sigur heilustovnurin — hugsa um cocktail-tíman í USA. Hann er byrjanin til hvørja máltíð,

sum umfatar næstan altíð meira enn ein sterkan drykk.

Næstan 5 miljónir amerikanarar hava alkoholtupulleikar — ein fyri hvørjar 15 vaksnar ibúgvir. Í Tysklandi meta teir, at tað eru meira enn 7 milj. fólk, sum ikki drekka við máta.

DREKKA FYRI AT VERÐA GLAÐ — OG GLOYMA

Tað finnst menniskju við alkoholtupulleikum í bæði framkomnum og til afturs komnum londum. Í flestu londum er hetta av av-gamlum uppruna. Í flestu londum drekka fólk fyri at verða glað, fyri at gloyma vónbrot, hvønn dagsins »stress«, sum tað nú á døgum verður rópt.

Í nokrum samfeløgum drekka fólk bara fyri at drekka, í boloví-ensku Gambastammuni, er tað stöðugt síður at drekka seg full-ar minst tvær ferðir um mánaðin. Hesi fólk eru vanliga sera tígandi, men alkoholið ger, at tey veru luga gerast ovurkát. Nakað tað sama ger seg galdandi í ymskum øðrum samfeløgum undir somu umstøðum, tá ið alkoholið av og á sleppur framat.

ER TAÐ SKAÐILIGT AT BRÚKA RÚSDREKKA

Men hvat er so galið við at drekka? Hesir spurningur hevur verið havdur á lofti gjøgnum öldir. Tað er givið, at um ein maður drekkur so nógv, at hann ikki kann rokja sitt arbeiði, setur hann heim og sín egna persón í váða, tá hevur alkoholið skaðiliga ávirkan, eisini skaðiliga ávirkan fyri tað samfelag, hann livir í. Men alkohol í minni nøgdum — skaðar tað? Reint líkamliga ætlandi bert fyri eitt fátal av menniskjum, ið eru allergisk mótvægis alkohol.

Tað finnst menniskju, ið ikki tola minsta sindur uttan at verða sjúk. Sjálv ikki ein heilur dagur í fylleskapi nýtist at vera skaðiligur. Ein kann drekka seg deyðadruknan uttan at skaðilig ávirkan kann ávisast líkamliga ella sálarlíga. Tann, ið drekkur seg sansaleysan av og á nýtist ikki at vera alkoholistur.

Men hetta verður órvisi, tá ið fólk drekka seg full eitt longri tíðarskeið.

SERLIGIR STOVNAR FYRI DRANKARAR

Í Póllandi, Tjekkoslovakíu og Sovjetsamveldinum hava teir skip-

að stovnar, ið taka sær av drankarum. Um ein persónur ferðast á almennari gotu ella almennum holi ávirkaður av rúsdrekka, kann hann takast og flytast til eina fráhalts-stað, har hann verður fyri náttina, verður vaskaður og reinsaður og sendur til hús dagin eftir.

Men fyrst skal hann hava galdið rokningina, sum er nakað tað sama til stóddar, hevði hann havt buð á einum hampuligum gisting arhúsið hesa náttina.

Er talan um sokallaðar »stam-gestir« verður farið annarleiðis til verka. Tey sosialu víðurskifti verða kanna og roynt verður at fáa at vita, hvi viðkomandi drekkur. Hesir verða sendir til serliga víðgerð, og úrslitini roynast væl.

BILKOYRING VIÐ SEKS SIJUSSUM Í KROPPINUM

Bilstjórar hava eitt órðaták, ið sigur, at teir koyra best, tá teir hava fingið ein snaps. Hann trýr tí sjálvur, men hetta passar ikki. Í Frankariki hava teir kannað óhapp á nógvum fabrikkum og eru komnir til tað úrslit, at persónar, ið vóru uppi í hesum óhappum, al-oftast høvdu eitt sindur av alkoholi í blóðinum. 10 pst. av bil-óhappum í Danmark standast soleiðis í samband við rúsdrekka-mytslu.

Í Manchester í Onglandi gjordu teir eina roynd við bussstjórur í fjór. Eitt hold fekk als einki at drekka, eitt hold fekk tveir sterk-ar whisky-sjussar og eitt triðja seks sjussar. Síðan vórðu teir biðnir um at koyra teirra tvi-hæddaðu bussar gjøgnum nokur portur, sum vóru ymisk til breidd ar, og tað visti seg, at teir buss-stjórur, ið høvdu drukkið mest, royndu at koyra bussarnar gjøgnum portur, ið vóru smálri enn bussarnir.

NÓGV YMSK SLOG AV ALKOHOLISMU

Alkoholisma finnur ein undir nógvum ymskum formum, frá franskmanninum — sum gongur í einum støðugum mildum rúsi og áttar ikki, at hann hevur sínar alko-holtupulleikar, til skógarbeiðaran, sum drekkur vítið frá sær, hvønn leyggardag, hann kemur til býin.

* Í Italiu, har vinforbrúkið altíð hevur verið stórt, og har alkoholisma ongatíð hevur verið ein vandi, eru myndugleikarnir * farnir at ansa betur eftir. Frá * 1941 til 1961 varð alkoholfor-

Max Catto:

FEIGDARFUGLAR

(Framhald)
Faðir Doonan rópti okkurt inn í oyrað á mær. Tað var so býtt, at eg vildi ikki trúgva mær sjálvum. Hann hevði fingið fat-ur á einum av húsum til fall-skýggini og peikaði niður ferð eftir ferð. »Blaka meg niður, blaka meg niður.«

»Á«, segði eg, tygum munnu vera heilavillur. Stýrimaðurin brá hondunum, rætt sum hann gav frá sær.

»Slepp mær at loypa út, eg vil sleppa niður til teirrar,« rópti faðir Doonan. Hann togaði í meg so hart, at eg mundi mist stýrigreiðirnar. Stýrimaðurin skumpaði undir prestin og fór at berjast við hann, at fáa hann tilviks; og so vóru vit komnir út yvir sjógvinn og dalaðu í tí kláru luftini niður mótti poll-inum.

Eg notaði av harmi, tá ið strúku inn um rivið og tóku sjógvinn og sigldu yvir at bryggj-uni við útmoðdum motorum. Eg slapp mær út, so stívur í liðum sum gamal maður. Tá ið faðir Doonan kom út, segði eg við hann: »Tygum kundu beint fyri okkum. Eg nýoydist at siga hetta fyri umboðsmanninum.«

Mær kom tað fyri sum at hann valla hoyrði meg — hann var framleiðis í eldhúga av tí hann hevði sæð av sjúkrahúsinum. »Tygum skuldu haft

sloppið mær at lopið«, segði hann hartandi og tyngdur av trega. »Fata tygum yvirhøvdur einki? Tey eru púra einsamøll. Teimum tørvar hjálp. Eg má fara niðan at hjálpa teimum.«

»Tað var uppá eitt hár gjort at vit mundu farið til helvitis við tygara hjálp«, segði eg. Eg rymdi frá honum og fór yvir til umboðsmannin at siga frá ferð-ini.

Eg segði tó einki um tað fyri umboðsmanninum, men fortal-di honum bert, at eg hevði sloppið presti við at hyggja eftir sjúkrahúsinum.

»Sóu tygum tað?«, spurdi umboðsmaðurin og stardi fast at mær, sum at hetta ikki skul-di verið uppi í ætlan hansara.

Eg ívaðist. Hvat kundi eg siga við vissu? »Nei«, svaraði eg og ypti akslar.

»Sá nakar av hinum nað?« »Já, faðir Doonan. Hann segði seg at siggja tað.«

»Ája«, segði hann lúnskur »hasin maðurin kundi lettliga sæð einglar í almennum nátt-húsi, um tað gagnaði honum nakað.« Eg skilaði til, at naviga-torurin ívaðist — hann helt seg hava sæð okkurt — men um-boðsmaðurin tók beinanvegin orðið av mær og segði argur: »Hann er ungdómur, og vit kunnu ikki fara eftir tí hann sigur.« So bað hann meg siga

sér frá, hvussu vordíð var uppi um gosholið. Eg segði sum var. Eg segði at triggir gløðandi streymar av gróti vóru ávegis, teir mundu vera komnir ein kilometrar oman. Men eg dugdi ikki at siga, hvussu skjótt, teir runnu. Tað koma nýggjar sprungur í heilum av trýstinum frá í neðra, og sjálvst gosið tykt-ist ikki vera vaksið.

Hann var lítill gráur maður við mikklari ábyrgd. Hann ráddi yvir livi og deyða hjá hesum folki ollum. Um lítið bil segði hann heilt spakuliga: »Vit nýoyast at fara. Tað er ov hættisligt at vera verandi.«

Hann gekk at vindeyganum. Troyttur, veitraði hann eftir mær. Eg hugdi út. Alt tað, ið eg hevði sæð uppi á fjallinum gjordist nú meira hottandi — tað var sum leikapettini tóku at legnast. Tað eg sá higan, fekk meg svektan at nota. Eg skal nú siga tygum hvat eg sá.

Tað var svart av melanesar-fólki niðri við strondina, øll skundandi sær at loda holabát-ar sínar og skjóta teir út um brimið og út á pollin. Ólding-arnir og børnini og tað, ið var teimum kerast, purkurnar og grönmeti, var longu skipað inn, og tann líti flotin róði út á og savnaðist saman í vælskipaða fylking, og so stenddu teir beint móti sundinum. Skjótt var at eg misti teir burtur ur eygsjón.

»Har siggja tygum. Tey vita, at nú er tíð at fara«, segði um-boðsmaðurin.

(Framhald)